

Η ζωή ενός ζωγράφου

Το ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας εκδίδει τις σημειώσεις του κορυφαίου ζωγράφου Περικλή Βυζάντιου, είκοσι χρόνια μετά το θάνατό του.

«**Η** "Ιστορία του ζωγράφου" είναι, όπως καταλαβαίνετε, η δική μου ιστορία. Αποφάσισα να τη γράψω εδώ στην Κηφισιά, σε ένα ωραίο σπίτι που νοίκιασε η κόρη μου και όπου μένω για ανάρρωση από μια αρρώστια που πίστεψα ότι δεν θα μου επέτρεπε εύκολα να ζωγραφίσω στο μέλλον. Γιατί για να ζωγραφίσω κάτι, πρέπει να το έχω χωνέψει πολύ, και γι' αυτό πρέπει να ζω έντονα και να κινούμαι διαρκώς».

Το απόσπασμα αυτό ενός κειμένου με την ημερομηνία Κηφισιά, 8 Αυγούστου 1971, φέρει την υπογραφή του κορυφαίου ζωγράφου Περικλή Βυζάντιου, ο οποίος ένα χρόνο πριν από το θάνατό του και σε ηλικία 80 ετών, επιχείρησε να γράψει την αυτοβιογραφία του. Το συγγραφικό αυτό έργο του έμεινε ανολοκλήρωτο.

Είκοσι χρόνια μετά το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας εκδίδει σε βιβλίο τις σημειώσεις του Βυζάντιου δίνοντάς του τον τίτλο «Η ζωή ενός ζωγράφου». Η έκδοση θα παρουσιαστεί την Τρίτη στο Μέγαρο Μελά (Γαλιό Ταχυδρομείο) και παράλληλα θα εγκαινιαστεί αναδρομική έκθεση έργων του της περιόδου 1912-1971.

Το βιβλίο χωρίζεται ουσιαστικά σε δύο μέρη. Στο βιογραφικό και σε μια μελέτη που είχε κάνει ο καθηγητής της ιστορίας της τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού 1, Ζαν Λοντ, ο οποίος παρουσιάζει το ζωγράφο και την πορεία του μέσα στις παγκόσμιες τάσεις της τέχνης.

Το αυτοβιογραφικό μέρος περιλαμβάνει σημαντικούς σταθμούς της ζωής του Βυζάντιου: τα χρόνια στο Παρίσι, την επιστροφή στην Ελλάδα, την Κατοχή, τα χρόνια της Υδρας. Σημαντικά είναι δύο ημερολόγια που κρατούσε ο ζωγράφος, το πρώτο ως φοιτητής στο Παρίσι και το δεύτερο στην Κατοχή. Αυτά τα δύο ημερολόγια δεν τα είχε αναφέρει ποτέ ο ίδιος. Ίσως να τα είχε ξεχάσει.

Ο Περικλής Βυζάντιος γράφει για

Αυτοπροσωπογραφία του Περικλή Βυζάντιου.

το Παρίσι: «Αμα τελείωσα το γυμνάσιο, είπα στους γονείς μου ότι θέλω να σπουδάσω Νομικά στην Ευρώπη. Με έστειλαν στο Μόναχο, αλλά εγώ είδα εκεί στα νεότερα μουσεία τους Γάλλους ζωγράφους, και έφυγα για να σπουδάσω ζωγραφική στο Παρίσι. Τι εντύπωση μου έκανε το Παρίσι; Ανέπνευσα. Πρώτα απ' όλα, είχα την εντύπωση πως εκεί ζούσαν ελεύθεροι άνθρωποι, εντελώς διαφορετικοί από τους μικροαστούς της Αθήνας».

Το 1916 ο Βυζάντιος επιστρέφει στην Αθήνα για να κάνει τη στρατιωτική του θητεία. «Το πρώτο πράγμα που έμαθα ήταν ότι η μοναδική σύγχρονη καλλιτεχνική εκδήλωση τέχνης ήταν η οργάνωση Πανελληνίων Εκθέσεων στο Ζάππειο σε αόριστα χρονοδιαστήματα. Την άρχισε ο μοναδικός τότε για πάρα πολλά χρόνια Σύνδεσμος Ελλήνων Καλλιτεχνών, στον οποίο, για να γίνεις μέλος, έπρεπε να σε προτείνουν δύο μέλη του Συμβουλίου του Συνδέσμου και να λάβεις την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του»... Το 1921 ορίστηκε ζωγράφος του στρατού, ενώ ήμασταν στρατιώτες, οι ζωγράφοι Παύλος Ροδοκανάκης, Σπύρος Πα-

παλουκάς κι εγώ... Επειδή όμως εγώ εργαζόμουν συγχρόνως με σκίτσο μαζί με τον Σπύρο Μελά, στον "Ελεύθερο Τύπο", θεωρηθήκαμε και οι τρεις αντιδραστικοί. Μας συνέλαβαν και μας έστειλαν μαζί με τα έργα μας στο Στρατηγείο της Μικράς Ασίας στη Σμύρνη. Εκεί έγινε η Καταστροφή και σωθήκαμε εμείς, όχι όμως και τα υπερεκατό έργα μας, που είναι άγνωστη η τύχη τους».

Στις 10 Σεπτεμβρίου του '41 περιγράφει τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής, πάντα με το βλέμμα του καλλιτέχνη. «Όπως σε κάθε κρίση, οι άνθρωποι που υποφέρουν περισσότερο είναι οι καλλιτέχνες. Κάθε δουλειά έχει σταματήσει και, το χειρότερο, δεν γίνεται και καμιά έκθεση, για να βοηθήσει τουλάχιστον το κράτος. Αυτό οφείλεται πρώτα πρώτα στην ανικανότητα των εκάστοτε διοικούντων και στη φυσική αδράνεια των ιδίων των καλλιτεχνών, που τελευταία έγινε αληθινή αρρώστια».

Το 1939 ο Βυζάντιος ανέλαβε τη διεύθυνση των παραρτημάτων της Σχολής Καλών Τεχνών στην Υδρα και στους Δελφούς και από το 1945 αφιερώθηκε αποκλειστικά στην Υδρα.

ΛΙΛΙΑΝΑ ΠΑΡΑΣΚΑΚΗ